ద్వితీయ కాణ్డే - ద్వితీయ ప్రశ్నః

హరిః ఓమ్ ॥ ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । అసృజత । తాః । సృష్టాః ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । అపేతి । అగూహతామ్ । సః । అచాయత్ ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । వై । మే । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । అపేతి । అఘుక్షతామ్ । ఇతి । సః । ఏతమ్ । ఐన్ద్రాగ్నమిత్యైన్ద్ర-అగ్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । అపశ్యత్ । తమ్ । నిరితి । అవపత్ । తౌ । అస్మై ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । ప్రేతి । అసాధయతామ్ । ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । వై । ఏతస్య ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । అపేతి । గూహతః । యః । అలమ్ । ప్రజాయా ఇతి ప్ర-జాయై । సన్న్ । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । న । విన్దతే । ఐన్ద్రాగ్నమిత్యైన్ద్ర-అగ్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ప్రజాకామ ఇతి ప్రజా-కామః । ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ ॥ ౧॥ ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తౌ । ఏవ । అస్మై । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । ప్రేతి । సాధయతః । విన్దతే । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । ఐన్ద్రాగ్నమిత్యైన్ద్ర-అగ్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । స్పర్ధమానః । క్షేత్రే । వా । సజాతేష్వితి స-జాతేషు । వా । ఇన్ద్రాగ్నీ ఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తాభ్యామ్ । ఏవ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । భ్రాతృవ్యస్య । వృక్తే । వీతి । పాప్మనా । భ్రాతృవ్యేణ । జయతే । అపేతి । వై । ఏతస్మాత్ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । క్రామతి । యః । సఙ్గ్రామమితి సమ్-గ్రామమ్ । ఉపప్రయాతీత్యుప-ప్రయాతి । ఐన్ద్రాగ్నమిత్యైన్ద్ర-అగ్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి ॥ ౨॥ వపేత్ ।

సఙ్గ్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ । ఉపప్రయాన్త్యన్నిత్యుప- ప్రయాన్త్యన్ । ఇన్ద్రాగ్నీఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తౌ । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । ధత్తః । సహ । ఇన్ద్రియేణ । వీర్యేణ । ఉప । ప్రేతి । యాతి । జయతి । తమ్ । సఙ్గ్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ । వీతి । వై । ఏషః । ఇన్ద్రియేణ । వీర్యేణ । ఋధ్యతే । యః । సఙ్గ్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ । జయతి । ఇన్ద్రాగ్నమితీన్ద్ర-అగ్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సఙ్గ్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ । జిత్వా । ఇన్ద్రాగ్నీఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తౌ । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ ॥ ౫ ॥ ధత్తః । న । ఇన్ద్రియేణ । వీర్యేణ । వీతి । ఋధ్యతే । అపేతి । వై । ఏతస్మాత్ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । క్రామతి । యః । ఏతి । జనతామ్ । ఇన్ద్రాగ్నమితీన్ద్ర-అగ్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । జనతామ్ । ఏష్యన్న్ । ఇన్ద్రాగ్నీఇతీన్ద్ర-అగ్నీ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తౌ । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । ధత్తః । సహ । ఇన్ద్రియేణ । వీర్యేణ । జనతామ్ । ఏతి । పౌష్ణమ్ । చరుమ్ । అను । నిరితి । వపేత్ । పూషా । వై । ఇన్ద్రియస్య । వీర్యస్య । అనుప్రదాతేత్యను-ప్రదాతా । పూషణమ్ । ఏవ ॥ ౬ ॥ స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । అను । ప్రేతి । యచ్ఛతి । క్షైత్రపత్యమితిక్షైత్ర-పత్యమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । జనతామ్ । ఆగత్యేత్యా-గత్య । ఇయమ్ । వై । క్షేత్రస్య । పతిః । అస్యామ్ । ఏవ । ప్రతీతి । తిష్ఠతి । ఇన్ద్రాగ్నమితీన్ద్ర-అగ్నమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । ఉపరిష్టాత్ । నిరితి । వపేత్ । అస్యామ్ । ఏవ । ప్రతిష్ఠాయేతి ప్రతి-స్థాయ । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । ఉపరిష్టాత్ । ఆత్మన్న్ । ధత్తే ॥ ౭ ॥

ప్రజాకామ ఇన్ద్రాగ్నీ ఏవ ప్రయాత్యైన్ద్రాగ్నమేకాదశకపాలం నిర్వపేద్వ్యర్ధంపూషణమేవైకాన్న
వేన్నాన్నిగ్గ్ంశస్ని ॥౧౦॥

అగ్నయే । పథికృత ఇతి పథి-కృతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । దర్శపూర్ణమాసయాజీతి దర్శపూర్ణమాస-యాజీ । సన్న్ । అమావాస్యామిత్యమా-వాస్యామ్ । వా । పౌర్ణమాసీమితి పౌర్ణ-మాసీమ్ । వా । అతిపాదయేదిత్యతి-పాదయేత్ । పథః । వై । ఏషః । అధీతి । అపథేన । ఏతి । యః । దర్శపూర్ణమాసయాజీతి దర్శపూర్ణమాస-యాజీ । సన్న్ । అమావాస్యామిత్యమా-వాస్యామ్ । వా । పౌర్ణమాసీమితి పౌర్ణ-మాసీమ్ । వా । అతిపాదయతీత్యతి-పాదయతి । అగ్నిమ్ । ఏవ । పథికృతమితి పథి-కృతమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । అపథాత్ । పన్థామ్ । అపీతి । నయతి । అనడ్వాన్ । దక్షిణా । వహీ । హి । ఏషః । సమృద్ధ్యా ఇతి సమ్-ఋద్ధ్యై । అగ్నయే । వ్రతపతయ ఇతి వ్రత-పతయే ॥౧॥ పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । ఆహితాగ్నిరిత్యాహిత-అగ్నిః । సన్న్ । అవ్రత్యమ్ । ఇవ । చరేత్ । అగ్నిమ్ । ఏవ । వ్రతపతిమితి వ్రత-పతిమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । వ్రతమ్ । ఏతి । లమ్భయతి । వ్రత్యః । భవతి । అగ్నయే । రక్షోఘ్న ఇతి రక్షః-ఘ్నే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యమ్ । రక్షాగ్ంసి । సచేరన్న్ । అగ్నిమ్ । ఏవ । రక్షోహణమితి రక్షః - హనమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మాత్ । రక్షాగ్ంసి । అపేతి । హన్తి । నిశితాయామితి ని-శితాయామ్ । నిరితి । వపేత్ ॥౨॥ నిశితాయామితి ని-శితాయామ్ । హి । రక్షాగ్ంసి । ప్రేరత ఇతి ప్ర-ఈరతే । సమ్ప్రేర్ణానీతి సమ్-ప్రేర్ణాని । ఏవ । ఏనాని । హన్తి

పరిశ్రిత ఇతి పరి-శ్రితే । యాజయేత్ । రక్షసామ్ । అననువచారాయేత్యనను-అవచారాయ । రక్షోఘ్నా ఇతి రక్షః-ఘ్నా । యాజ్యానువాక్యే ఇతి యాజ్యా-అనువాక్యే । భవతః । రక్షసామ్ । స్తృత్యై । అగ్నయే । రుద్రవత ఇతి రుద్ర-వతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । అభిచరన్నిత్యభి-చరన్ । ఏషా । వై । అస్య । ఘోరా । తనూః । యత్ । రుద్రః । తస్మై । ఏవ । ఏనమ్ । ఆ । వృశ్చతి । తాజక్ । ఆర్తిమ్ । ఆ । ఋచ్ఛతి । అగ్నయే । సురభిమత ఇతి సురభి-మతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యస్య । గావః । వా । పురుషాః ॥౭॥ వా । ప్రమీయేరన్నితి ప్ర-మీయేరన్ । యః । వా । బిభీయాత్ । ఏషా । వై । అస్య । భేషజ్యా । తనూః । యత్ । సురభిమతీతి సురభి-మతీ । తయా । ఏవ । అస్మై । భేషజమ్ । కరోతి । సురభిమత ఇతి సురభి-మతే । భవతి । పూతీగన్ధస్యేతి పూతి-గన్ధస్య । అపహత్యా ఇత్యప-హత్యై । అగ్నయే । క్షామవత ఇతి క్షామ-వతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సఙ్గ్రామ ఇతి సమ్-గ్రామే । సంయత్త ఇతి సమ్-యత్తే । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఏవ । ఏనమ్ । శమయిత్వా । పరాన్ । అభి । నిరితి । దిశతి । యమ్ । అవరేషామ్ । విధ్యన్తి । జీవతి । సః । యమ్ । పరేషామ్ । ప్రేతి । సః । మీయతే । జయతి । తమ్ । సఙ్గ్రామమితి సమ్-గ్రామమ్ ॥౮॥ అభీతి । వై । ఏషః । ఏతాన్ । ఉచ్ఛతి । యేషామ్ । పూర్వాపరా ఇతి పూర్వ-అపరాః । అన్వఞ్చః । ప్రమీయన్త ఇతి ప్ర-మీయన్తే । పురుషాహుతిరితి పురుష-ఆహుతిః । హి । అస్య । ప్రియతమేతి ప్రియ-తమా । అగ్నయే । క్షామవత ఇతి క్షామ-వతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఏవ । ఏనమ్ । శమయతి । న । ఏషామ్ । పురా । ఆయుషః । అపరః । ప్రేతి । మీయతే । అభీతి । వై । ఏషః । ఏతస్య । గృహాన్ । ఉచ్ఛతి । యస్య । గృహాన్ ।

దహాతి । అగ్నయే । క్షామవత ఇతి క్షామ-వతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ ।
నిః । వపేత్ । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఏవ । ఏనమ్ । శమయతి । న । అస్య ।
అపరమ్ । గృహాన్ । దహతి ॥౧౦॥

॥ వ్రతపతయేనిశితాయాంనిర్వపేత్పురుషాస్సృక్షామంసద్వాత్రింశచ ॥౨॥

అగ్నయే । కామాయ । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిః । వపేత్ ।
యమ్ । కామః । న । ఉపనమేదిత్యుప-నమేత్ । అగ్నిమ్ । ఏవ । కామమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి
భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । కామేన । సమితి । అర్ధయతి । ఉపేతి ।
ఏనమ్ । కామః । నమతి । అగ్నయే । యవిష్ఠాయ । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-
కపాలమ్ । నిః । వపేత్ । స్పర్ధమానః । క్షేత్రే । వా । సజాతేష్వితి స-జాతేషు । వా । అగ్నిమ్ ।
ఏవ । యవిష్ఠమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తేన । ఏవ ।
ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । భ్రాతృవ్యస్య ॥౧౧॥ యువతే । వీతి । పాప్మనా । భ్రాతృవ్యేణ । జయతే ।
అగ్నయే । యవిష్ఠాయ । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిః । వపేత్ ।
అభిచర్యమాణ ఇత్యభి-చర్యమాణః । అగ్నిమ్ । ఏవ । యవిష్ఠమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-
ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మాత్ । రక్షాగ్ంసి । యవయతి । న । ఏనమ్ । అభిచర
న్నిత్యభి-చరన్న్ । స్తృణుతే । అగ్నయే । ఆయుష్మతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-
కపాలమ్ । నిః । వపేత్ । యః । కామయేత । సర్వమ్ । ఆయుః । ఇయామ్ । ఇతి । అగ్నిమ్
ఏవ । ఆయుష్మన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ
అస్మిన్న్ ॥౧౨॥ ఆయుః । దధాతి । సర్వమ్ । ఆయుః । ఏతి । అగ్నయే । జాతవేదస ఇతి జాత-
వేదసే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిః । వపేత్ । భూతికామ ఇతి

భూతి-కామః । అగ్నిమ్ । ఏవ । జాతవేదసమితి జాత-వేదసమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । భూతిమ్ । గమయతి । భవతి । ఏవ । అగ్నయే । రుక్మతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । రుక్కామ ఇతి రుక్-కామః । అగ్నిమ్ । ఏవ । రుక్మన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్న్ । రుచమ్ । దధాతి । రోచతే । ఏవ । అగ్నయే । తేజస్వతే । పురోడాశమ్ ॥౧౩॥ అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । తేజస్కామ ఇతి తేజః-కామః । అగ్నిమ్ । ఏవ । తేజస్వన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్న్ । తేజః । దధాతి । తేజస్వీ । ఏవ । భవతి । అగ్నయే । సాహన్త్యాయ । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సీక్షమాణః । అగ్నిమ్ । ఏవ । సాహన్త్యమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తేన । ఏవ । సహతే । యమ్ । సీక్షతే ॥౧౪॥

॥ భ్రాతృవ్యస్యాస్మిన్తేజస్వతే పురోడాశమష్టాత్రిగ్ంశచ్చ ॥౩॥

అగ్నయే । అన్నవత ఇత్యన్న-వతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । అన్నవానిత్యన్న-వాన్ । స్యామ్ । ఇతి । అగ్నిమ్ । ఏవ । అన్నవన్తమిత్యన్న-వన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ- ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । అన్నవన్తమిత్యన్న-వన్తమ్ । కరోతి । అన్నవానిత్యన్న-వాన్ । ఏవ । భవతి । అగ్నయే । అన్నాదాయేత్యన్న-అదాయ । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । అన్నాద ఇత్యన్న-అదః । స్యామ్ । ఇతి । అగ్నిమ్ । ఏవ అన్నాదమిత్యన్న-అదమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ

ఏనమ్ । అన్నాదమిత్యన్న-అదమ్ ।కరోతి । అన్నాదఇత్యన్న-అదః ॥౧౭॥ ఏవ । భవతి
అగ్నయే । అన్నపతయఇత్యన్న-పతయే । పురోడాశమ్ అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ ।
నిరితి । వపేత్ యః ।కామయేత ।అన్నపతిరిత్యన్న-పతిః ।స్యామ్ ।ఇతి ।అగ్నిమ్ ।ఏవ
అన్నపతిమిత్యన్న-పతిమ్ । స్వేన భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః ।
ఏవ । ఏనమ్ ।అన్నపతిమిత్యన్న-పతిమ్ ।కరోతి ।అన్నపతిరిత్యన్న-పతిః । ఏవ । భవతి
అగ్నయే । పవమానాయ ।పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్
అగ్నయే । పావకాయ । అగ్నయే ।శుచయే ।జ్యోగామయావీతిజ్యోక్-ఆమయావీ యత్
అగ్నయే ।పవమానాయ ।నిర్వపతీతినిః-వపతి ।ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ ఏవ ।అస్మిన్న్ ।
తేన దధాతి ।యత్ ।అగ్నయే ॥౧౮॥పావకాయ ।వాచమ్ ।ఏవ ।అస్మిన్న్ । తేన । దధాతి
యత్ । అగ్నయే ।శుచయే । ఆయుః । ఏవ । అస్మిన్న్ । తేన ।దధాతి ।ఉత ।యది । ఇతాసురి
తీత-అసుః ।భవతి । జీవతి ।ఏవ ।ఏతామ్ ।ఏవ ।నిరితి ।వపేత్ । చక్షుష్కామఇతిచక్షుః-
కామః । యత్ ।అగ్నయే ।పవమానాయ । నిర్వపతీతినిః-వపతి । ప్రాణమితిప్ర-అనమ్ ।
ఏవ అస్మిన్న్ ।తేన । దధాతి ।యత్ । అగ్నయే ।పావకాయ । వాచమ్ ।ఏవ । అస్మిన్న్ తేన
దధాతి । యత్ ।అగ్నయే । శుచయే । చక్షుః ।ఏవ । అస్మిన్న్ । తేన । దధాతి ॥౧౯॥ ఉత
యది ।అన్ధః ।భవతి ।ప్రేతి ।ఏవ । పశ్యతి । అగ్నయే । పుత్రవతఇతిపుత్ర-వతే । పురోడాశమ్
అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ ।నిరితి ।వపేత్ ।ఇన్ద్రాయ । పుత్రిణే ।పురోడాశమ్ । ఏకాదశ
కపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ ప్రజాకామఇతిప్రజా-కామః ।అగ్నిః । ఏవ । అస్మై । ప్రజామితి
ప్ర-జామ్ । ప్రజనయతీతిప్ర-జనయతి ।వృద్ధామ్ । ఇన్ద్రః । ప్రేతి । యచ్ఛతి । అగ్నయే
రసవతఇతిరస-వతే ।అజక్షీరఇత్యజ-క్షీరే । చరుమ్ ।నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత ।

రసవానితిరస-వాన్। స్యామ్। ఇతి। అగ్నిమ్। ఏవ। రసవన్తమితి రస-వన్తమ్ ।స్వేన।
భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన ।ఉపేతి। ధావతి। సః। ఏవ। ఏనమ్। రసవన్తమితిరస-
వన్తమ్ ।కరోతి ॥౧౮॥ రసవానితిరస-వాన్। ఏవ। భవతి। అజక్షీరఇత్యజ-క్షీరే। భవతి।
ఆగ్నేయీ ।వై। ఏషా। యత్। అజా ।సాక్షాదితిస-అక్షాత్। ఏవ ।రసమ్। అవేతి ।రున్ధే
అగ్నయే। వసుమతఇతివసు- మతే। పురోడాశమ్। అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్।
నిరితి। వపేత్। యః। కామయేత ।వసుమానితివసు-మాన్ ।స్యామ్। ఇతి। అగ్నిమ్।
ఏవ। వసుమన్తమితివసు-మన్తమ్ ।స్వేన ।భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన ।ఉపేతి ।ధావతి।
సః ఏవ ।ఏనమ్ ।వసుమన్తమితివసు-మన్తమ్। కరోతి। వసుమానితివసు-మాన్ ఏవ।
భవతి। అగ్నయే ।వాజసృతఇతివాజ-సృతే। పురోడాశమ్। అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్
నిరితి। వపేత్ సఙ్గ్రామఇతిసమ్-గ్రామే। సంయత్తఇతి సమ్-యత్తే ।వాజిమ్ ॥౧౯॥ వై
ఏషః। సిసీర్షతి ।యః। సఙ్గ్రామమితిసమ్-గ్రామమ్। జిగీషతి ।అగ్నిః ।ఖలు। వై
దేవానామ్। వాజసృదితివాజ-సృత్। అగ్నిమ్। ఏవ। వాజసృతమితివాజ-సృతమ్। స్వేన
భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన ।ఉపేతి ।ధావతి ।ధావతి ।వాజిమ్ ।హన్తి। వృత్రమ్ ।జయతి
తమ్। సఙ్గ్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ ।అథోఇతి ।అగ్నిః ।ఇవ। న। ప్రతిధృషఇతి ప్రతి-
ధృషే। భవతి। అగ్నయే। అగ్నివత ఇత్యగ్ని-వతే। పురోడాశమ్। అష్టాకపాలమిత్యష్టా-
కపాలమ్ ।నిరితి ।వపేత్।యస్య ।అగ్నౌ ।అగ్నిమ్। అభ్యుద్ధరేయురిత్యభి-ఉద్ధరేయుః।
నిర్దిష్టభాగఇతినిర్దిష్ట-భాగః। వై ।ఏతయోః ।అన్యః ।అనిర్దిష్టభాగఇత్యనిర్దిష్ట-భాగః ।అన్యౌ
తౌ ।సమ్భవన్తావితిసమ్-భవన్తౌ ।యజమానమ్ ॥౨౦॥అభి ।సమితి। భవతః। సః।
ఈశ్వరః ।ఆర్తిమ్। ఆర్తోరిత్యా-అర్తోః। యత్। అగ్నయే। అగ్నివతఇత్యగ్ని-వతే। నిర్వపతీతి

నిః-వపతి । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఏవ । ఏనామ్ । శమయతి । న । ఆర్తిమ్ । ఆ । ఇతి । ఋచ్ఛతి । యజమానః । అగ్నయే । జ్యోతిష్మతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యస్య । అగ్నిః । ఉద్ధృత ఇత్యుత్-హృతః । అహుతే । అగ్నిహోత్ర ఇత్యగ్ని-హోత్రే । ఉద్వాయేదిత్యుత్-వాయేత్ । అపరః । ఆదీప్యేత్యా-దీప్య । అనూద్ధృత్య ఇత్యను-ఉద్ధృత్యః । ఇతి । ఆహుః । తత్ । తథా । న । కార్యమ్ । యత్ । భాగధేయమితి భాగ-ధేయమ్ । అభీతి । పూర్వః । ఉద్ధ్రియత ఇత్యుత్-ధ్రియతే । కిమ్ । అపరః । అభి । ఉదితి ॥ ౨౧ ॥ ధ్రియేత ఇతి । తాని । ఏవ । అవక్షాణానీత్యవ-క్షాణాని । సన్నిధాయేతి సమ్-నిధాయ । మన్థేత్ । ఇతః । ప్రథమమ్ । జజ్ఞే । అగ్నిః । స్వాత్ । యోనేః । అధి । జాతవేదా ఇతి జాత-వేదాః । సః । గాయత్రియా । త్రిష్టుభా । జగత్యా । దేవేభ్యః । హవ్యమ్ । వహతు । ప్రజానన్నితి ప్ర-జానన్ । ఇతి । ఛన్దోభిరితి ఛన్దః-భిః । ఏవ । ఏనమ్ । స్వాత్ । యోనేః । ప్ర । ఇతి । జనయతి । ఏషః । వావ । సః । అగ్నిః ఇతి । ఆహుః । జ్యోతిః । తు । వై । అస్య । పరాపతితమితి పరా-పతితమ్ । ఇతి । యత్ । అగ్నయే । జ్యోతిష్మతే । నిర్వపతీతి నిః-వపతి । యత్ । ఏవ । అస్య । జ్యోతిః । పరాపతితమితి పరా-పతితమ్ । తత్ । ఏవ । అవేతి । రున్ధే ॥ ౨౨ ॥ కరోత్యన్నాదో దధాతి యదగ్నయే శుచయే చక్షురేవాస్మిన్తేనదధాతికరోతివాజంయజమానస్సముద్దీవాస్యసప్త ॥ ౪ ॥

వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితి ద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । వారుణమ్ । చరుమ్ । దధిక్రావ్ణ ఇతి దధి-క్రావ్ణే । చరుమ్ । అభిశస్యమాన ఇత్యభి-శస్యమానః । యత్ । వైశ్వానరః । ద్వాదశకపాల ఇతి ద్వాదశ-కపాలః । భవతి । సంవత్సర ఇతి సమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సరేణేతి సమ్-వత్సరేణ । ఏవ । ఏనమ్ । స్వదయతి । అప । ఇతి । పాపమ్ । వర్ణమ్ । హతే । వారుణేన । ఏవ । ఏనమ్ । వరుణపాశాదితి

వరుణ-పాశాత్ । ముఞ్చతి । దధిక్రావ్ణ్ణేతి దధి-క్రావ్ణ్ణా । పునాతి । హిరణ్యమ్ । దక్షిణా
పవిత్రమ్ । వై । హిరణ్యమ్ । పునాతి । ఏవ । ఏనమ్ । ఆద్యమ్ । అస్య । అన్నమ్ । భవతి
ఏతామ్ । ఏవ । నిరితి । వపేత్ । ప్రజాకామ ఇతి ప్రజా-కామః । సంవత్సర ఇతి సమ్-
వత్సరః ॥ ౨౭ ॥ వై । ఏతస్య । అశాన్తః । యోనిమ్ । ప్రజాయా ఇతి ప్ర-జాయై । పశూనామ్
నిరితి । దహతి । యః । అలమ్ । ప్రజాయా ఇతి ప్ర-జాయై । సన్న్ । ప్రజామితి ప్ర-జామ్
న । విన్దతే । యత్ । వైశ్వానరః । ద్వాదశకపాల ఇతి ద్వాదశ-కపాలః । భవతి । సంవత్సర
ఇతి సమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సరమితి సమ్-వత్సరమ్ । ఏవ । భాగధేయేనేతి
భాగ-ధేయేన । శమయతి । సః । అస్మై । శాన్తః । స్వాత్ । యోనేః । ప్రజామితి ప్ర-జామ్
ప్రేతి । జనయతి । వారుణేన । ఏవ । ఏనమ్ । వరుణపాశాదితి వరుణ-పాశాత్ । ముఞ్చతి
దధిక్రావ్ణ్ణేతి దధి-క్రావ్ణ్ణా । పునాతి । హిరణ్యమ్ । దక్షిణా । పవిత్రమ్ । వై । హిరణ్యమ్
పునాతి । ఏవ । ఏనమ్ ॥ ౨౮ ॥ విన్దతే । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితి
ద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । పుత్రే । జాతే । యత్ । అష్టాకపాల ఇత్యష్టా-కపాలః
భవతి । గాయత్రియా । ఏవ । ఏనమ్ । బ్రహ్మవర్చసేనేతి బ్రహ్మ-వర్చసేన । పునాతి । యత్
నవకపాల ఇతి నవ-కపాలః । త్రివృతేతి త్రి-వృతా । ఏవ । అస్మిన్న్ । తేజః । దధాతి । యత్
దశకపాల ఇతి దశ-కపాలః । విరాజేతి వి-రాజా । ఏవ । అస్మిన్న్ । అన్నాద్యమిత్యన్న-అద్యమ్
దధాతి । యత్ । ఏకాదశకపాల ఇత్యేకాదశ-కపాలః । త్రిష్టుభా । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్
దధాతి । యత్ । ద్వాదశకపాల ఇతి ద్వాదశ-కపాలః । జగత్యా । ఏవ । అస్మిన్న్ । పశూన్
దధాతి । యస్మిన్న్ । జాతే । ఏతామ్ । ఇష్టిమ్ । నిర్వపతీతి నిః-వపతి । పూతః ॥ ౨౯ ॥ ఏవ
తేజస్వీ । అన్నాద ఇత్యన్న-అదః । ఇన్ద్రియావీ । పశుమానితి పశు-మాన్ । భవతి । అవేతి ।

వై । ఏషః । సువర్గాదితిసువః-గాత్ । లోకాత్ । ఛిద్యతే । యః । దర్శపూర్ణమాసయాజీతి
దర్శపూర్ణమాస-యాజీ । సన్న్ । అమావాస్యామిత్యమా-వాస్యామ్ । వా । పౌర్ణమాసీమితి
పౌర్ణ-మాసీమ్ । వా । అతిపాదయతీత్యతి-పాదయతి । సువర్గాయేతిసువః-గాయ । హి
లోకాయ ।దర్శపూర్ణమాసావితిదర్శ-పూర్ణమాసౌ ।ఇజ్యేతేఇతి ।వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాల
మితిద్వాదశ-కపాలమ్ ।నిరితి ।వపేత్ ।అమావాస్యామిత్యమా-వాస్యామ్ ।వా పౌర్ణమాసీమితి
పౌర్ణ-మాసీమ్ । వా ।అతిపాద్యేత్యతి-పాద్య । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః
వైశ్వానరః । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । ఏవ । ప్రీణాతి । అథో ఇతి । సంవత్సరమితి
సమ్-వత్సరమ్ ।ఏవ ।అస్మై । ఉపేతి ।దధాతి ।సువర్గస్యేతిసువః-గస్య । లోకస్య । సమష్ట్యా
ఇతి సమ్-అష్ట్యై ॥ ౨౬ ॥ అథో ఇతి ।దేవతాః । ఏవ । అన్వారభ్యేత్యను-ఆరభ్య । సువర్గమితి
సువః-గమ్ । లోకమ్ । ఏతి । వీరహేతివీర-హా । వై । ఏషః । దేవానామ్ । యః । అగ్నిమ్
ఉద్వాసయతఇత్యుత్-వాసయతే । న । వై । ఏతస్య । బ్రాహ్మణాః । ఋతాయవఇత్యృత-
యవః । పురా । అన్నమ్ ।అక్షన్న్ । ఆగ్నేయమ్ ।అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి ।
వపేత్ । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితి ద్వాదశ-కపాలమ్ । అగ్నిమ్ । ఉద్వాసయిష్య
న్నిత్యుత్-వాసయిష్యన్న్ । యత్ । అష్టాకపాల ఇత్యష్టా-కపాలః । భవతి । అష్టాక్షరేత్యష్టా-
అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రః । అగ్నిః । యావాన్ । ఏవ । అగ్నిః । తస్మై । ఆతిథ్యమ్ ।
కరోతి । అథో ఇతి ।యథా । జనమ్ । యతే । అవసమ్ । కరోతి । తాదృక్ ॥ ౨౭ ॥ ఏవ ।
తత్ । ద్వాదశకపాలఇతిద్వాదశ-కపాలః ।వైశ్వానరః ।భవతి ।ద్వాదశ । మాసాః । సంవత్సర
ఇతిసమ్-వత్సరః । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । ఖలు । వై । అగ్నేః । యోనిః । స్వామ్ ।
ఏవ । ఏనమ్ ।యోనిమ్ ।గమయతి ।ఆద్యమ్ । అస్య ।అన్నమ్ ।భవతి ।వైశ్వానరమ్ ।ద్వాదశ

కపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । మారుతమ్ । సప్తకపాలమితిసప్త-కపాలమ్ । గ్రామకామఇతిగ్రామ-కామః । ఆహవనీయఇత్యా-హవనీయే । వైశ్వానరమ్ । అధీతి । శ్రయతి । గార్హపత్యఇతిగార్హ-పత్యే । మారుతమ్ । పాపవస్యసస్యేతిపాప-వస్యసస్య విధృత్యాఇతివి-ధృత్యై । ద్వాదశకపాలఇతిద్వాదశ-కపాలః । వైశ్వానరః । భవతి । ద్వాదశ మాసాః । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । సంవత్సరేణేతిసమ్-వత్సరేణ । ఏవ । అస్మై । సజాతానితి స-జాతాన్ । చ్యావయతి । మారుతః । భవతి ॥ ౨౭ ॥ మరుతః । వై । దేవానామ్ । విశః । దేవవిశేనేతి దేవ-విశేన । ఏవ । అస్మై । మనుష్యవిశమితిమనుష్య-విశమ్ । అవేతి । రున్ధే । సప్తకపాలఇతిసప్త-కపాలః । భవతి । సప్తగణాఇతిసప్త-గణాః । వై । మరుతః । గణశఇతిగణ-శః । ఏవ । అస్మై । సజాతానితిస-జాతాన్ । అవేతి । రున్ధే । అనూచ్యమానఇత్యను-ఉచ్యమానే । ఏతి । సాదయతి । విశమ్ । ఏవ । అస్మై । అనువర్త్మానమిత్యను-వర్త్మానమ్ । కరోతి ॥ ౨౮ ॥ ప్రజాకామస్సంవత్సరస్సునాత్యైవైనమ్యూతస్సమస్మై తాదృక్మారుతోభవత్యేకాన్నత్రిగ్ంశచ్చ ॥ ౫ ॥

ఆదిత్యమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । సంగ్రామమితి సమ్-గ్రామమ్ । ఉపప్రయాస్యన్నిత్యుప-ప్రయాస్యన్ । ఇయమ్ । వై । అదితిః । అస్యామ్ । ఏవ । పూర్వే । ప్రతీతి । తిష్ఠన్తి వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ । గత్వా । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సరఇతి సమ్-వత్సరః । ఖలు । వై । దేవానామ్ । ఆయతనమిత్యా-యతనమ్ । ఏతస్మాత్ । వై । ఆయతనాదిత్యా- యతనాత్ । దేవాః । అసురాన్ । అజయన్న్ । యత్ । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిర్వపతీతినిః-వపతి । దేవానామ్ । ఏవ । ఆయతనే

ఇత్యా-యతనే । యత్తే । జయతి । తమ్ । సఙ్గ్రామమితిసమ్-గ్రామమ్ । ఏతస్మిన్ । వై ఏతౌ । మృజాతేఇతి ॥౧౦॥ యః । విద్విషాణయోరితివి-ద్విషాణయోః । అన్నమ్ । అత్తి । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । విద్విషాణయోరితి వి-ద్విషాణయోః । అన్నమ్ । అగ్ని । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః సంవత్సరస్వదితమితిసంవత్సర-స్వదితమ్ । ఏవ । అత్తి । న । అస్మిన్ । మృజాతే ఇతి । సంవత్సరాయేతిసమ్-వత్సరాయ । వై । ఏతౌ । సమితి । అమాతే ఇతి । యౌ । సమమాతే ఇతిసమ్-అమాతే । తయోః । యః । పూర్వః । అభిద్రుహ్యతీత్యభి-ద్రుహ్యతి । తమ్ । వరుణః । గృహ్ణాతి । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ సమమానయోరితిసమ్-అమానయోః । పూర్వః । అభిద్రుహ్యేత్యభి-ద్రుహ్య । సంవత్సర ఇతిసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । ఏవ । ఆప్త్వా నిర్వరుణమితి నిః-వరుణమ్ ॥౧౧॥ పరస్తాత్ । అభీతి । ద్రుహ్యతి । న । ఏనమ్ । వరుణః గృహ్ణాతి । ఆవ్యమ్ । వై । ఏషః । ప్రతీతి । గృహ్ణాతి । యః । అవిమ్ । ప్రతిగృహ్ణాతీతిప్రతి - గృహ్ణాతి । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితిద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । అవిమ్ ప్రతిగృహ్యేతిప్రతి-గృహ్య । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సర స్వదితామితిసంవత్సర-స్వదితామ్ । ఏవ । ప్రతీతి । గృహ్ణాతి । న । ఆవ్యమ్ । ప్రతీతి । గృహ్ణాతి ఆత్మనః । వై । ఏషః । మాత్రామ్ । ఆప్నోతి । యః । ఉభయాదత్ । ప్రతిగృహ్ణాతీతి ప్రతి- గృహ్ణాతి । అశ్వమ్ । వా । పురుషమ్ । వా । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితి ద్వాదశ - కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ఉభయాదత్ ॥౧౨॥ ప్రతిగృహ్యేతి ప్రతి-గృహ్య । సంవత్సర ఇతిసమ్-వత్సరః । వై । అగ్నిః । వైశ్వానరః । సంవత్సరస్వదితమితిసంవత్సర-స్వదితమ్ ।

ఏవ । ప్రతీతి । గృహ్ణాతి । న । ఆర్తిమ్ । మాత్రామ్ । ఆప్నోతి । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితి
ద్వాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సనిమ్ । ఏష్యన్న్ । సంవత్సరఇతిసమ్-వత్సరః । వై
అగ్నిః । వైశ్వానరః । యదా । ఖలు । వై । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ । జనతాయామ్ ।
చరతి । అథ । సః । ధనార్ఘఇతిధన-అర్ఘః । భవతి । యత్ । వైశ్వానరమ్ । ద్వాదశకపాలమితి
ద్వాదశ-కపాలమ్ । నిర్వపతీతినిః-వపతి । సంవత్సరసాతామితిసంవత్సర-సాతామ్ । ఏవ
సనిమ్ । అభి । ప్రేతి । చ్యవతే । దానకామాఇతిదాన-కామాః । అస్మై । ప్రజాఇతిప్ర-జాః
భవన్తి । యః । వై । సంవత్సరమితిసమ్-వత్సరమ్ ॥౨౨॥ ప్రయుజ్యేతి ప్ర-యుజ్య । న ।
విముఞ్చతీతివి-ముఞ్చతి । అప్రతిష్ఠానఇత్యప్రతి-స్థానః । వై । సః । భవతి । ఏతమ్ । ఏవ
వైశ్వానరమ్ । పునః । ఆగత్యేత్యా-గత్య । నిరితి । వపేత్ । యమ్ । ఏవ । ప్రయుక్ష్మఇతిప్ర-
యుక్తే । తమ్ । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । వీతి । ముఞ్చతి । ప్రతిష్ఠిత్యాఇతిప్రతి-స్థిత్యై
యయా । రజ్జ్వా । ఉత్తమామిత్యుత్-తమామ్ । గామ్ । ఆజేదిత్యా-అజేత్ । తామ్ । భ్రాతృవ్యాయ
ప్రేతి । హిణుయాత్ । నిర్ఋతిమితినిః-ఋతిమ్ । ఏవ । అస్మై । ప్రేతి । హిణోతి ॥౨౩॥

॥ మృజాతేనిర్వరుణంవపేదుభయాద్దద్యోవైసంవత్సరగ్ంవత్రిగ్ంశచ్చ ॥౬॥

ఐన్ద్రమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । పశుకామఇతిపశు-కామః । ఐన్ద్రాః । వై । పశవః
ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై
పశూన్ । ప్రేతి । యచ్ఛతి । పశుమానితిపశు-మాన్ । ఏవ । భవతి । చరుః । భవతి । స్వాత్
ఏవ । అస్మై । యోనేః । పశూన్ । ప్రేతి । జనయతి । ఇన్ద్రాయ । ఇన్ద్రియావతఇతీన్ద్రియ-
వతే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । పశుకామ
ఇతిపశు-కామః । ఇన్ద్రియమ్ । వై । పశవః । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । ఇన్ద్రియావన్తమితీన్ద్రియ -

వస్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః ॥౩౫॥ ఏవ । అస్మై । ఇన్ద్రియమ్ । పశూన్ । ప్రేతి । యచ్ఛతి । పశుమానితి పశు-మాన్ । ఏవ । భవతి । ఇన్ద్రాయ । ఘర్మవత ఇతి ఘర్మ-వతే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । బ్రహ్మవర్చసకామ ఇతి బ్రహ్మవర్చస-కామః । బ్రహ్మవర్చసమితి బ్రహ్మ-వర్చసమ్ । వై । ఘర్మః । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । ఘర్మవన్తమితి ఘర్మ-వన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్ । బ్రహ్మవర్చసమితి బ్రహ్మ-వర్చసమ్ । దధాతి । బ్రహ్మవర్చసీతి బ్రహ్మ-వర్చసీ । ఏవ । భవతి । ఇన్ద్రాయ । అర్కవత ఇత్యర్క-వతే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । అన్నకామ ఇత్యన్న-కామః । అర్కః । వై । దేవానామ్ । అన్నమ్ । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । అర్కవన్తమిత్యర్క-వన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన ॥౩౬॥ ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । అన్నమ్ । ప్రేతి । యచ్ఛతి । అన్నాద ఇత్యన్న-అదః । ఏవ । భవతి । ఇన్ద్రాయ । ఘర్మవత ఇతి ఘర్మ-వతే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ఇన్ద్రాయ । ఇన్ద్రియావత ఇతీన్ద్రియ-వతే । ఇన్ద్రాయ । అర్కవత ఇత్యర్క-వతే । భూతికామ ఇతి భూతి-కామః । యత్ । ఇన్ద్రాయ । ఘర్మవత ఇతి ఘర్మ-వతే । నిర్వపతీతి నిః-వపతి । శిరః । ఏవ । అస్య । తేన । కరోతి । యత్ । ఇన్ద్రాయ । ఇన్ద్రియావత ఇతీన్ద్రియ-వతే । ఆత్మానమ్ । ఏవ । అస్య । తేన । కరోతి । యత్ । ఇన్ద్రాయ । అర్కవత ఇత్యర్క-వతే । భూతః । ఏవ । అన్నాద్య ఇత్యన్న-అద్యే । ప్రతీతి । తిష్ఠతి । భవతి । ఏవ । ఇన్ద్రాయ ॥౩౭॥ అగ్ంహోముచ ఇత్యగ్ంహః-ముచే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । పాప్మనా । గృహీతః । స్యాత్ । పాప్మా । వై । అగ్ంహః । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । అగ్ంహోముచమిత్యగ్ంహః-

ముచేమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । ప్రాప్నువః । అగంహసః । ముఞ్చతి । ఇన్ద్రాయ । వైమృధాయ । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యమ్ । మృధః । అభీతి । ప్రవేపేరన్నితి ప్ర-వేపేరన్ । రాష్ట్రాణి । వా । అభీతి । సమియురితి సమ్-ఇయుః । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । వైమృధమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మాత్ । మృధః ॥ [illegible] అపేతి । హన్తి । ఇన్ద్రాయ । త్రాత్రే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ నిరితి । వపేత్ । బద్ధః । వా । పరియత్త ఇతి పరి-యత్తః । వా । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । త్రాతారమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । త్రాయతే । ఇన్ద్రాయ । అర్కాశ్వమేధవత ఇత్యర్కాశ్వమేధ-వతే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ నిరితి । వపేత్ । యమ్ । మహాయజ్ఞ ఇతి మహా-యజ్ఞః । న । ఉపనమేదిత్యుప-నమేత్ । ఏతే ఇతి । వై । మహాయజ్ఞస్యేతి మహా-యజ్ఞస్య । అన్త్యే ఇతి । తనూ ఇతి । యత్ । అర్కాశ్వమేధావిత్యర్క-అశ్వమేధౌ । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । అర్కాశ్వమేధవన్తమిత్యర్కాశ్వమేధ-వన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । అన్తతః । మహాయజ్ఞమితి మహా-యజ్ఞమ్ । చ్యావయతి । ఉపేతి । ఏనమ్ । మహాయజ్ఞ ఇతి మహా-యజ్ఞః । నమతి ॥ ఇన్ద్రియావన్తగ్ంస్వేనభాగధేయేనోపధావతిసో॰ [illegible] స్మాన్మృధో॰ సైసప్తచ ॥౨॥

ఇన్ద్రాయ । అన్వృజవ ఇత్యను-ఋజవే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । గ్రామకామ ఇతి గ్రామ-కామః । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । అన్వృజుమిత్యను-ఋజుమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై ।

సజాతానితి స-జాతాన్ । అనుకానిత్యను-కాన్ । కరోతి । గ్రామీ । ఏవ । భవతి । ఇన్ద్రాగ్నీ ।
ధ్రువమ్ । నిరితి । వపేత్ । యస్య । సేనా । అసంశితేత్యసమ్-శితా । ఇవ । స్యాత్ । ఇన్ద్రాగ్నీ ।
వై । సేనాయై । దేవతా । ఇన్ద్రాగ్నీ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి ।
ధావతి । తౌ । ఏవ । అస్యై । సేనామ్ । సమితి । శ్యతః । బల్బజాన్ । అపీతి ॥౪౦॥ ఇధ్మే ।
సమితి । నహ్యేత్ । గౌః । యత్ర । అధిష్పన్నేత్యధి-స్పన్నా । న్యమేహదితి-ని-అమేహత్ । తతః ।
బల్బజాః । ఉదితి । అతిష్ఠన్ । గామ్ । ఏవ । ఏనమ్ । న్యాయమితి-ని-అయమ్ । అపినీయేత్య-
పి-నీయ । గాః । వేదయతి । ఇన్ద్రాయ । మన్యుమత ఇతి మన్యు-మతే । మనస్వతే ।
పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సంగ్రామ ఇతి సమ్-
గ్రామే । సంయత్త ఇతి సమ్-యత్తే । ఇన్ద్రియేణ । వై । మన్యునా । మనసా । సంగ్రామమితి
సమ్-గ్రామమ్ । జయతి । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । మన్యుమన్తమితి మన్యు-మన్తమ్ । మనస్వన్తమ్ ।
స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ ।
మన్యుమ్ । మనః । దధాతి । జయతి । తమ్ ॥౪౦॥ సంగ్రామమితి సమ్-గ్రామమ్ । ఏతామ్ ।
ఏవ । నిరితి । వపేత్ । యః । హతమనా ఇతి హత-మనాః । స్వయమ్పాప ఇతి స్వయమ్-
పాపః । ఇవ । స్యాత్ । ఏతాని । హి । వై । ఏతస్మాత్ । అపక్రాన్తానీత్యప-క్రాన్తాని । అథ ।
ఏషః । హతమనా ఇతి హత-మనాః । స్వయమ్పాప ఇతి స్వయమ్-పాపః । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ ।
మన్యుమన్తమితి మన్యు-మన్తమ్ । మనస్వన్తమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన ।
ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । మన్యుమ్ । మనః । దధాతి । న । హతమనా
ఇతి హత-మనాః । స్వయమ్పాప ఇతి స్వయమ్-పాపః । భవతి । ఇన్ద్రాయ । దాత్రే । పురోడాశమ్ ।
ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । దానకామాః

ఇతిదాన-కామాః । మే । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । స్యుః ॥౪౨॥ ఇతి । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । దాతారమ్ ।
స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । దానకామా
ఇతిదాన-కామాః । ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । కరోతి । దానకామా ఇతిదాన-కామాః । అస్మై ।
ప్రజా ఇతి ప్ర-జాః । భవన్తి । ఇన్ద్రాయ । ప్రదాత్ర ఇతి ప్ర-దాత్రే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాల
మిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యస్మై । ప్రత్తమ్ । ఇవ । సత్ । న । ప్రదీయేతేతి
ప్ర-దీయేతే । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । ప్రదాతారమితి ప్ర-దాతారమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-
ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మై । ప్రేతి । దాపయతి । ఇన్ద్రాయ । సుత్రామ్ణ
ఇతి సు-త్రామ్ణే । పురోడాశమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ ।
అపరుద్ధ ఇత్యప-రుద్ధః । వా ॥౪౩॥ అపరుధ్యమాన ఇత్యప-రుధ్యమానః । వా । ఇన్ద్రమ్ ।
ఏవ । సుత్రామాణమితి సు-త్రామాణమ్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి ।
ధావతి । సః । ఏవ । ఏనమ్ । త్రాయతే । అనపరుధ్య ఇత్యనప-రుధ్యః । భవతి । ఇన్ద్రః । వై ।
సదృఙ్ఙితి స-దృఙ్ । దేవతాభిః । ఆసీత్ । సః । న । వ్యావృతమితి వి-ఆవృతమ్ । అగచ్ఛత్ ।
సః । ప్రజాపతిమితి ప్రజా-పతిమ్ । ఉపేతి । అధావత్ । తస్మై । ఏతమ్ । ఐన్ద్రమ్ । ఏకాదశ
కపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । అవపత్ । తేన । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । అదధాత్ ।
శక్వరీ ఇతి । యాజ్యానువాక్యే ఇతి యాజ్యా-అనువాక్యే । అకరోత్ । వజ్రః । వై । శక్వరీ ।
సః । ఏనమ్ । వజ్రః । భూత్యై । ఐన్ధ ॥౪౪॥ సః । అభవత్ । సః । అబిభేత్ । భూతః । ప్రేతి
మా । ధక్ష్యతి । ఇతి । సః । ప్రజాపతిమితి ప్రజా-పతిమ్ । పునః । ఉపేతి । అధావత్ ।
సః । ప్రజాపతిరితి ప్రజా-పతిః । శక్వర్యాః । అధీతి । రేవతీమ్ । నిరితి । అమిమీత । శాన్త్యై ।
అప్రదాహాయేత్యప్ర-దాహాయ । యః । అలమ్ । శ్రియై । సన్న్ । సదృఙ్ఙితి స-దృఙ్ ।

సమానైః । స్యాత్ । తస్మై । ఏతమ్ । ఐన్ద్రమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిః । వపేత్ । ఇన్ద్రమ్ । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । సః । ఏవ । అస్మిన్న్ । ఇన్ద్రియమ్ । దధాతి । రేవతీ । పురోనువాక్యేతి పురః-అనువాక్యా । భవతి । శాన్త్యై । అప్రదాహాయేత్యప్ర-దాహాయ । శక్వరీ । యాజ్యా । వజ్రః । వై । శక్వరీ । సః । ఏనమ్ । వజ్రః । భూత్యై । ఇన్ధే । భవతి । ఏవ ॥౮౭॥

॥ అపితగ్ంస్యాద్రైష్టభవతిచతుర్దశచ ॥౯॥

ఆగ్నావైష్ణవమిత్యాగ్నా-వైష్ణవమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిః । వపేత్ । అభిచరన్నిత్యభి-చరన్న్ । సరస్వతీ । ఆజ్యభాగేత్యాజ్య-భాగా । స్యాత్ । బార్హస్పత్యః । చరుః । యత్ । ఆగ్నావైష్ణవ ఇత్యాగ్నా-వైష్ణవః । ఏకాదశకపాల ఇత్యేకాదశ-కపాలః । భవతి । అగ్నిః । సర్వాః । దేవతాః । విష్ణుః । యజ్ఞః । దేవతాభిః । చ । ఏవ । ఏనమ్ । యజ్ఞేన । చ । అభీతి । చరతి । సరస్వతీ । ఆజ్యభాగేత్యాజ్య-భాగా । భవతి । వాక్ । వై । సరస్వతీ । వాచా । ఏవ । ఏనమ్ । అభీతి । చరతి । బార్హస్పత్యః । చరుః । భవతి । బ్రహ్మ । వై । దేవానామ్ । బృహస్పతిః । బ్రహ్మణా । ఏవ । ఏనమ్ । అభీతి । చరతి ॥౮౮॥ ప్రతీతి । వై । పరస్తాత్ । అభిచరన్తమిత్యభి-చరన్తమ్ । అభీతి । చరన్తి । ద్వేద్వే ఇతి ద్వే-ద్వే । పురోనువాక్యే ఇతి పురః-అనువాక్యే । కుర్యాత్ । అతీతి । ప్రయుక్త్యా ఇతి ప్ర-యుక్త్యై । ఏతయా । ఏవ । యజేత । అభిచర్యమాణ ఇత్యభి-చర్యమాణః । దేవతాభిః । ఏవ । దేవతాః । ప్రతిచరతీతి ప్రతి-చరతి । యజ్ఞేన । యజ్ఞమ్ । వాచా । వాచమ్ । బ్రహ్మణా । బ్రహ్మ । సః । దేవతాః । చ । ఏవ । యజ్ఞమ్ । చ । మధ్యతః । వ్యవసర్పతీతి వి-అవసర్పతి । తస్య । న । కుతః । చన । ఉపావ్యాధ ఇత్యుప-ఆవ్యాధః । భవతి । న । ఏనమ్ । అభిచరన్నిత్యభి-చరన్న్ । స్తృణుతే । ఆగ్నావైష్ణవమిత్యాగ్నా-

వైష్ణవమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । యమ్ । యజ్ఞః । న
॥౪౭॥ ఉపనమేదిత్యుప-నమేత్ । అగ్నిః । సర్వాః । దేవతాః । విష్ణుః । యజ్ఞః । అగ్నిమ్ ।
చ । ఏవ । విష్ణుమ్ । చ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తౌ । ఏవ
అస్మై । యజ్ఞమ్ । ప్రేతి । యచ్ఛతః । ఉపేతి । ఏనమ్ । యజ్ఞః । నమతి । అగ్నావైష్ణవమిత్యాగ్నా-
వైష్ణవమ్ । ఘృతే । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । చక్షుష్కామ ఇతి చక్షుః-కామః । అగ్నేః । వై
చక్షుషా । మనుష్యాః । వీతి । పశ్యన్తి । యజ్ఞస్య । దేవాః । అగ్నిమ్ । చ । ఏవ । విష్ణుమ్ ।
చ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తౌ । ఏవ ॥౪౮॥ అస్మిన్న్ ।
చక్షుః । ధత్తః । చక్షుష్మాన్ । ఏవ । భవతి । ధేన్వై । వై । ఏతత్ । రేతః । యత్ । ఆజ్యమ్ ।
అనడుహః । తణ్డులాః । మిథునాత్ । ఏవ । అస్మై । చక్షుః । ప్రేతి । జనయతి । ఘృతే ।
భవతి । తేజః । వై । ఘృతమ్ । తేజః । చక్షుః । తేజసా । ఏవ । అస్మై । తేజః । చక్షుః । అవేతి
రున్ధే । ఇన్ద్రియమ్ । వై । వీర్యమ్ । వృఙ్క్తే । భ్రాతృవ్యః । యజమానః । అయజమానస్య ।
అధ్వరకల్పామిత్యధ్వర-కల్పామ్ । ప్రతి । నిరితి । వపేత్ । భ్రాతృవ్యే । యజమానే । న ।
అస్య । ఇన్ద్రియమ్ ॥౪౯॥ వీర్యమ్ । వృఙ్క్తే । పురా । వాచః । ప్రవదితోరితి ప్ర-వదితోః । నిరితి
వపేత్ । యావతీ । ఏవ । వాక్ । తామ్ । అప్రోదితామిత్యప్ర-ఉదితామ్ । భ్రాతృవ్యస్య । వృఙ్క్తే
తామ్ । అస్య । వాచమ్ । ప్రవదన్తీమితి ప్ర-వదన్తీమ్ । అన్యాః । వాచః । అను । ప్రేతి । వదన్తి
తాః । ఇన్ద్రియమ్ । వీర్యమ్ । యజమానే । దధతి । అగ్నావైష్ణవమిత్యాగ్నా-వైష్ణవమ్ । అష్టాకపాల
మిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । ప్రాతస్సవనస్యేతి ప్రాతః-సవనస్య । ఆకాల ఇత్యా-
కాలే । సరస్వతీ । ఆజ్యభాగేత్యాజ్య-భాగా । స్యాత్ । బార్హస్పత్యః । చరుః । యత్ । అష్టాకపాల
ఇత్యష్టా-కపాలః । భవతి । అష్టాక్షరేత్యష్టా-అక్షరా । గాయత్రీ । గాయత్రమ్ । ప్రాతస్సవనమ్

ప్రాతః-సవనమ్ । ప్రాతస్సవనమితి ప్రాతః-సవనమ్ । ఏవ । తేన । ఆప్నోతి ॥౧౦॥
ఆగ్నావైష్ణవమిత్యాగ్నా-వైష్ణవమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ ।
మాధ్యన్దినస్య । సవనస్య । ఆకాల ఇత్యా-కాలే । సరస్వతీ । అభ్యాగేత్యాభి-భాగా । స్యాత్
బార్హస్పత్యః । చరుః । యత్ । ఏకాదశకపాల ఇత్యేకాదశ-కపాలః । భవతి । ఏకాదశాక్షరే
త్యేకాదశ-అక్షరా । త్రిష్టుప్ । త్రైష్టుభమ్ । మాధ్యన్దినమ్ । సవనమ్ । మాధ్యన్దినమ్ । ఏవ
సవనమ్ । తేన । ఆప్నోతి । ఆగ్నావైష్ణవమిత్యాగ్నా-వైష్ణవమ్ । ద్వాదశకపాలమితి ద్వాదశ-
కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । తృతీయసవనస్యేతి తృతీయ-సవనస్య । ఆకాల ఇత్యా-కాలే ।
సరస్వతీ । అభ్యాగేత్యాభి-భాగా । స్యాత్ । బార్హస్పత్యః । చరుః । యత్ । ద్వాదశకపాల
ఇతి ద్వాదశ-కపాలః । భవతి । ద్వాదశాక్షరేతి ద్వాదశ-అక్షరా । జగతీ । జాగతమ్ । తృతీయసవన
మితి తృతీయ-సవనమ్ । తృతీయసవనమితి తృతీయ-సవనమ్ । ఏవ । తేన । ఆప్నోతి ।
దేవతాభిః । ఏవ । దేవతాః ॥౧౧॥ ప్రతిచరతీతి ప్రతి-చరతి । యజ్ఞేన । యజ్ఞమ్ । వాచా
వాచమ్ । బ్రహ్మణా । బ్రహ్మ । కపాలైః । ఏవ । ఛన్దాగ్ంసి । ఆప్నోతి । పురోడాశైః । సవనాని
మైత్రావరుణమితి మైత్రా-వరుణమ్ । ఏకకపాలమిత్యేక-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । వశాయై
కాలే । యా । ఏవ । అసౌ । భ్రాతృవ్యస్య । వశా । అనూబన్ధ్యేత్యను-బన్ధ్యా । సో ఇతి । ఏవ
ఏషా । ఏతస్య । ఏకకపాల ఇత్యేక-కపాలః । భవతి । న । హి । కపాలైః । పశుమ్ । అర్హతి
ఆప్తుమ్ ॥౧౨॥

॥ బ్రహ్మణైవైనమభిచరతి యజ్ఞేనతా వేవాస్యర్ద్ధియమాప్నోతి దేవతాస్సప్తత్రిగ్ంశచ్చ ॥౩॥

అసౌ । ఆదిత్యః । న । వీతి । అరోచత । తస్మై । దేవాః । ప్రాయశ్చిత్తిమ్ । ఐచ్ఛన్ ।
తస్మై । ఏతమ్ । సోమారౌద్రమితి సోమా-రౌద్రమ్ । చరుమ్ । నిరితి । అవపన్ । తేన । ఏవ

అస్మిన్న్ । రుచిమ్ । అదధుః ।యః । బ్రహ్మవర్చసకామ ఇతి బ్రహ్మవర్చస-కామః । స్యాత్ । తస్మై । ఏతమ్ । సోమారౌద్రమితిసోమా-రౌద్రమ్ । చరుమ్ । నిరితి ।వపేత్ । సోమమ్ । చ । ఏవ । రుద్రమ్ ।చ । స్వేన । భాగధేయేనేతిభాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తౌ । ఏవ ।అస్మిన్న్ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । ధత్తః । బ్రహ్మవర్చసీతిబ్రహ్మ-వర్చసీ । ఏవ । భవతి । తిష్యాపూర్ణమాస ఇతితిష్యా-పూర్ణమాసే । నిరితి । వపేత్ । రుద్రః । వై । తిష్యః । సోమః । పూర్ణమాస ఇతిపూర్ణ-మాసః । సాక్షాదితి స-అక్షాత్ । ఏవ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । అవేతి । రున్ధే । పరిశ్రిత ఇతిపరి-శ్రితే । యజతి । బ్రహ్మవర్చసస్యేతిబ్రహ్మ-వర్చసస్య ।పరిగృహీత్యా ఇతిపరి-గృహీత్యై ।శ్వేతాయై । శ్వేతవత్సాయా ఇతిశ్వేత-వత్సాయై । దుగ్ధమ్ । మథితమ్ । ఆజ్యమ్ । భవతి । ఆజ్యమ్ । ప్రోక్షణమితిప్ర-ఉక్షణమ్ । ఆజ్యేన । మార్జయన్తే । యావత్ । ఏవ । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । తత్ । సర్వమ్ । కరోతి । అతీతి । బ్రహ్మవర్చసమితిబ్రహ్మ-వర్చసమ్ । క్రియతే । ఇతి । ఆహుః ।ఈశ్వరః । దుశ్చర్మేతిదుః-చర్మా ।భవితోః । ఇతి । మానవీ ఇతి ।ఋచౌ । ధాయ్యే ఇతి కుర్యాత్ । యత్ । వై । కిమ్ । చ । మనుః । అవదత్ । తత్ । భేషజమ్ ॥ ౧ ॥ భేషజమ్ । ఏవ । అస్మై ।కరోతి ।యది । బిభీయాత్ ।దుశ్చర్మేతిదుః-చర్మా ।భవిష్యామి ।ఇతి । సోమాపౌష్ణమితిసోమా-పౌష్ణమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । సౌమ్యః । వై । దేవతయా । పురుషః । పౌష్ణాః । పశవః ।స్వయా ।ఏవ ।అస్మై । దేవతయా । పశుభిరితిపశు-భిః । త్వచమ్ । కరోతి । న । దుశ్చర్మేతిదుః-చర్మా ।భవతి । సోమారౌద్రమితిసోమా-రౌద్రమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ ।ప్రజాకామ ఇతిప్రజా-కామః ।సోమః ।వై । రేతోధా ఇతిరేతః-ధాః । అగ్నిః । ప్రజానామితి ప్ర-జానామ్ । ప్రజనయితేతిప్ర-జనయితా ।సోమః ।ఏవ ।అస్మై ।రేతః ।దధాతి । అగ్నిః

ప్రజామితిప్ర-జామ్ । ప్రేతి । జనయతి । విన్దతే ॥౫౫॥ ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । సోమారౌద్రమితి సోమా-రౌద్రమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । అభిచరన్నిత్యభి-చరన్ । సౌమ్యః । వై । దేవతయా పురుషః । ఏషః । రుద్రః । యత్ । అగ్నిః । స్వాయాః । ఏవ । ఏనమ్ । దేవతాయై । నిష్క్రీయేతి నిః-క్రీయ । రుద్రాయ । అపీతి । దధాతి । క్షిప్రమ్ । ఆర్తిమ్ । ఆ । ఋచ్ఛతి । సోమారౌద్రమితి సోమా-రౌద్రమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । జ్యోగామయావీతి జ్యోక్-ఆమయావీ । సోమమ్ । వై । ఏతస్య । రసః । గచ్ఛతి । అగ్నిమ్ । శరీరమ్ । యస్య । జ్యోక్ । ఆమయతి । సోమాత్ । ఏవ । అస్య । రసమ్ । నిష్క్రీణాతీతి నిః-క్రీణాతి । అగ్నేః । శరీరమ్ । ఉత । యది ॥౫౬॥ ఇతాసురితీత-అసుః । భవతి । జీవతి । ఏవ । సోమారుద్రయోరితి సోమా-రుద్రయోః । వై । ఏతమ్ । గ్రసితమ్ । హోతా । నిరితి । వదతి । సః । ఈశ్వరః । ఆర్తిమ్ । ఆర్తోరిత్యా-అర్తోః । అనడ్వాన్ । హోత్రా । దేయః । వహ్నిః । వై । అనడ్వాన్ । వహ్నిః । హోతా । వహ్నినా ఏవ । వహ్నిమ్ । ఆత్మానమ్ । స్పృణోతి । సోమారౌద్రమితి సోమా-రౌద్రమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । స్వే । అస్మై । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । భ్రాతృవ్యమ్ । జనయేయమ్ ఇతి । వేదిమ్ । పరిగృహ్యేతి పరి-గృహ్య । అర్ధమ్ । ఉద్ధన్యాదిత్యుత్-హన్యాత్ । అర్ధమ్ । న । అర్ధమ్ । బర్హిషః । స్తృణీయాత్ । అర్ధమ్ । న । అర్ధమ్ । ఇధ్మస్య । అభ్యాదధ్యాదిత్యభి-ఆదధ్యాత్ । అర్ధమ్ । న । స్వే । ఏవ । అస్మై । ఆయతన ఇత్యా-యతనే । భ్రాతృవ్యమ్ । జనయతి ॥౫౭॥

॥ రుద్రోభేషజంవిన్దతేయదిస్తృణీయాదర్ధంద్వాదశచ ॥౧౦॥

ఐన్ద్రమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । మారుతమ్ । సప్తకపాలమితి సప్త-కపాలమ్ । గ్రామకామ ఇతి గ్రామ-కామః । ఇన్ద్రమ్ । చ । ఏవ । మరుతః । చ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తే । ఏవ । అస్మై । సజాతానితి స-

జాతాన్ । ప్రేతి । యచ్ఛన్తి । గ్రామీ । ఏవ । భవతి । ఆహవనీయ ఇత్యా-హవనీయే । ఇన్ద్రమ్ । అధీతి । శ్రయతి । గార్హపత్య ఇతి గార్హ-పత్యే । మారుతమ్ । పాపవస్యసస్యేతి పాప-వస్యసస్య । విధృత్యా ఇతి వి-ధృత్యై । సప్తకపాల ఇతి సప్త-కపాలః । మారుతః । భవతి । సప్తగణా ఇతి సప్త-గణాః । వై । మరుతః । గణశ ఇతి గణ-శః । ఏవ । అస్మై । సజాతానితి స-జాతాన్ । అవేతి । రున్ధే । అనూచ్యమాన ఇత్యను-ఉచ్యమానే । ఏతి । సాదయతి । విశమ్ । ఏవ ॥౫౬॥ అస్మై । అనువర్త్మానమిత్యను-వర్త్మానమ్ । కరోతి । ఏతామ్ । ఏవ । నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । క్షత్రాయ । చ । విశే । చ । సమదమితి స-మదమ్ । దధ్యామ్ ఇతి । ఇన్ద్రస్య । అవద్యన్నిత్యవ-ద్యన్న్ । బ్రూయాత్ । ఇన్ద్రాయ । అన్వితి । బ్రూహి । ఇతి । ఆశ్రావ్యేత్యా-శ్రావ్య । బ్రూయాత్ । మరుతః । యజ । ఇతి । మారుతస్య । అవద్యన్నిత్యవ-ద్యన్న్ । బ్రూయాత్ । మరుద్భ్య ఇతి మరుత్-భ్యః । అన్వితి । బ్రూహి । ఇతి । ఆశ్రావ్యేత్యా-శ్రావ్య । బ్రూయాత్ । ఇన్ద్రమ్ । యజ । ఇతి । స్వే । ఏవ । ఏభ్యః । భాగధేయ ఇతి భాగ-ధేయే । సమదమితి స-మదమ్ । దధాతి । వితృꣳహాణా ఇతి వి-తృꣳహాణాః । తిష్ఠన్తి । ఏతామ్ । ఏవ ॥౫౭॥ నిరితి । వపేత్ । యః । కామయేత । కల్పేరన్న్ । ఇతి । యథాదేవతమితి యథా-దేవతమ్ । అవదాయేత్యవ-దాయ । యథాదేవతమితి యథా-దేవతమ్ । యజేత్ । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఏవ । ఏనాన్ । యథాయథమితి యథా-యథమ్ । కల్పయతి । కల్పన్తే । ఏవ । ఐన్ద్రమ్ । ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । వైశ్వదేవమితి వైశ్వ-దేవమ్ । ద్వాదశకపాలమితి ద్వాదశ-కపాలమ్ । గ్రామకామ ఇతి గ్రామ-కామః । ఇన్ద్రమ్ । చ । ఏవ । విశ్వాన్ । చ । దేవాన్ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తే । ఏవ । అస్మై । సజాతానితి స-జాతాన్ । ప్రేతి । యచ్ఛన్తి । గ్రామీ । ఏవ । భవతి

ఇన్ద్రస్య । అవదాయేత్యవ-దాయ । వైశ్వదేవస్యేతి వైశ్వ-దేవస్య । అవేతి । ద్యేత్ । అథ । ఇన్ద్రస్య॥౬౦॥ ఉపరిష్టాత్ । ఇన్ద్రియేణ । ఏవ । అస్మై । ఉభయతః । సజాతానితి స-జాతాన్ । పరీతి । గృహ్ణాతి । ఉపాధాయ్యపూర్వయమిత్యుపాధాయ్య-పూర్వయమ్ । వాసః । దక్షిణా । సజాతానామితి స-జాతానామ్ । ఉపహిత్యా ఇత్యుప-హిత్యై । పృశ్ఞియై । దుగ్ధే । ప్రియఙ్గవమ్ । చరుమ్ । నిరితి । వపేత్ । మరుద్భ్య ఇతి మరుత్-భ్యః । గ్రామకామ ఇతి గ్రామ-కామః । పృశ్ఞియై । వై । పయసః । మరుతః । జాతాః । పృశ్ఞియై । ప్రియఙ్గవః । మారుతాః । ఖలు । వై । దేవతయా । సజాతా ఇతి స-జాతాః । మరుతః । ఏవ । స్వేన । భాగధేయేనేతి భాగ-ధేయేన । ఉపేతి । ధావతి । తే । ఏవ । అస్మై । సజాతానితి స-జాతాన్ । ప్రేతి । యచ్ఛన్తి । గ్రామీ । ఏవ । భవతి । ప్రియవతీ ఇతి ప్రియ-వతీ । యాజ్యానువాక్యే ఇతి యాజ్యా-అనువాక్యే॥౬౧॥ భవతః । ప్రియమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । సమానానామ్ । కరోతి । ద్విపదేతి ద్వి-పదా । పురోనువాక్యేతి పురః-అనువాక్యా । భవతి । ద్విపద ఇతి ద్వి-పదః । ఏవ । అవేతి । రున్ధే । చతుష్పదేతి చతుః-పదా । యాజ్యా । చతుష్పద ఇతి చతుః-పదః । ఏవ । పశూన్ । అవేతి । రున్ధే । దేవాసురా ఇతి దేవ-అసురాః । సంయత్తా ఇతి సమ్-యత్తాః । ఆసన్ । తే । దేవాః । మిథః । విప్రియా ఇతి వి-ప్రియాః । ఆసన్ । తే । అన్యః । అన్యస్మై । జ్యైష్ఠ్యాయ । అతిష్ఠమానాః । చతుర్ధేతి చతుః-ధా । వీతి । అక్రామన్ । అగ్నిః । వసుభిరితి వసు-భిః । సోమః । రుద్రైః । ఇన్ద్రః । మరుద్భిరితి మరుత్-భిః । వరుణః । ఆదిత్యైః । సః । ఇన్ద్రః । ప్రజాపతిమితి ప్రజా-పతిమ్ । ఉపేతి । అధావత్ । తమ్॥౬౨॥ ఏతయా । సంజ్ఞాన్యేతి సమ్-జ్ఞాన్యా । అయాజయత్ । అగ్నయే । వసుమత ఇతి వసు-మతే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిరితి । అవపత్ । సోమాయ । రుద్రవత ఇతి రుద్ర-వతే । చరుమ్ । ఇన్ద్రాయ । మరుత్వతే । పురోడాశమ్

ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ ।వరుణాయ । ఆదిత్యవత ఇత్యాదిత్య-వతే । చరుమ్ ।
తతః । వై ।ఇన్ద్రమ్ ।దేవాః । జ్యైష్ఠ్యాయ ।అభి ।సమితి ।అజానన్ ।యః ।సమానైః । మిథః ।
విప్రియ ఇతి వి-ప్రియః ।స్యాత్ ।తమ్ ।ఏతయా । సంజ్ఞాన్యేతి సమ్-జ్ఞాన్యా । యాజయేత్ ।
అగ్నయే ।వసుమత ఇతి వసు-మతే ।పురోడాశమ్ ।అష్టాకపాలమిత్యష్టా-కపాలమ్ । నిః ।
వపేత్ ।సోమాయ । రుద్రవత ఇతి రుద్ర-వతే ।చరుమ్ । ఇన్ద్రాయ । మరుత్వతే । పురోడాశమ్ ।
ఏకాదశకపాలమిత్యేకాదశ-కపాలమ్ ।వరుణాయ । ఆదిత్యవత ఇత్యాదిత్య-వతే । చరుమ్ ।
ఇన్ద్రమ్ । ఏవ ।ఏనమ్ ।భూతమ్ ।జ్యైష్ఠ్యాయ ।సమానాః ।అభి ।సమితి ।జానతే । వసిష్ఠః ।
సమానానామ్ । భవతి ॥౬౨॥

॥ విశమేవతిష్ఠన్త్యేతామేవాభిర్న్యస్యయాజ్యానువాక్యేతంవరుణాయచతుర్దశ చ ॥౧౧॥

హిరణ్యగర్భ ఇతి హిరణ్య-గర్భః ।ఆపః ।హ । యత్ । ప్రజాపత ఇతి ప్రజా-పతే ॥ సః ।
వేద । పుత్రః । పితరమ్ ।సః ।మాతరమ్ । సః । సూనుః । భువత్ । సః । భువత్ । పునర్మఘ
ఇతి పునః-మఘః ॥ సః ।ద్యామ్ । ఔర్ణోత్ ।అన్తరిక్షమ్ । సః ।సువః । సః ।విశ్వాః । భువః ।
అభవత్ । సః । ఏతి । అభవత్ ॥ ఉదితి । ఉ । త్యమ్ । చిత్రమ్ ॥ సః । ప్రత్నవదితి ప్రత్న-
వత్ । నవీయసా । అగ్నే ।ద్యుమ్నేన ।సంయతేతి సమ్-యతా ॥బృహత్ । తతన్థ । భానునా ।
నీతి । కావ్యా । వేధసః ।శశ్వతః । కః ।హస్తే ।దధానః ॥౬౪॥ నర్యా । పురూణి ॥ అగ్నిః ।
భువత్ । రయిపతిరితి రయి-పతిః । రయీణామ్ ।సత్రా ।చక్రాణః । అమృతాని । విశ్వా ॥
హిరణ్యపాణిమితి హిరణ్య-పాణిమ్ । ఊతయే । సవితారమ్ । ఉపేతి । హ్వయే ॥ సః ।
చేత్తా । దేవతా । పదమ్ ॥ వామమ్ । అద్య ।సవితః ।వామమ్ ।ఉ । శ్వః । దివేదివ ఇతి దివే-
దివే । వామమ్ ।అస్మభ్యమిత్యస్మ-భ్యమ్ ।సావీః ॥వామస్య ।హి । క్షయస్య ।దేవ । భూరేః

అయా । ధియా । వామభాజ ఇతి వామ-భాజః । స్యామ ॥ బట్ । ఇత్థా । పర్వతానామ్ ।
ఖిద్రమ్ । బిభర్షి । పృథివి ॥ ప్రేతి । యా । భూమిమ్ । ప్రవత్వతి । మహ్నా । జినోషి ॥ ౬౭ ॥
మహిని ॥ స్తోమాసః । త్వా । విచారిణీతి వి-చారిణి । ప్రతీతి । స్తోభన్తి । అక్తుభిరిత్యక్తు-
భిః ॥ ప్రేతి । యా । వాజమ్ । న । హేషన్తమ్ । పేరుమ్ । అస్యసి । అర్జుని ॥ ఋదూదరేణ ।
సఖ్యా । సచేయ । యః । మా । న । రిష్యేత్ । హర్యశ్వేతి హరి-అశ్వ । పీతః ॥ అయమ్ । యః ।
సోమః । న్యధాయీతి ని-అధాయి । అస్మే ఇతి । తస్మై । ఇన్ద్రమ్ । ప్రతిరమితి ప్ర-తిరమ్ । ఏమి ।
అచ్ఛ ॥ ఆపాన్తమన్యురిత్యాపాన్త-మన్యుః । తృపలప్రభర్మేతి తృపల-ప్రభర్మా । ధునిః । శిమీవాన్ ।
శరుమానితి శరు-మాన్ । ఋజీషీ ॥ సోమః । విశ్వాని । అతసా । వనాని । న । అర్వాక్ ।
ఇన్ద్రమ్ । ప్రతిమానానీతి ప్రతి-మానాని । దేభుః ॥ ప్రేతి ॥ ౬౮ ॥ సువానః । సోమః । ఋతయురితి
ఋత-యుః । చికేత । ఇన్ద్రాయ । బ్రహ్మ । జమదగ్నిః । అర్చన్ ॥ వృషా । యన్తా । అసి ।
శవసః । తురస్య । అన్తః । యచ్ఛ । గృణతే । ధర్త్రమ్ । దృగ్ంహ ॥ సబాధ ఇతి స-బాధః ।
తే । మదమ్ । చ । శుష్మయమ్ । చ । బ్రహ్మ । నరః । బ్రహ్మకృత ఇతి బ్రహ్మ-కృతః । సపర్యన్ ॥
అర్కః । వా । యత్ । తురతే । సోమచక్షా ఇతి సోమ-చక్షాః । తత్ర । ఇత్ । ఇన్ద్రః । దధతే ।
పృత్స్వితి పృత్-సు । తుర్యామ్ ॥ వషట్ । తే । విష్ణో । ఆసః । ఏతి । కృణోమి । తత్ । మే ।
జుషస్వ । శిపివిష్టేతి శిపి-విష్ట । హవ్యమ్ ॥ ౬౯ ॥ వర్ధన్తు । త్వా । సుష్టుతయ ఇతి సు-స్తుతయః ।
గిరః । మే । యూయమ్ । పాత । స్వస్తిభిరితి స్వస్తి-భిః । సదా । నః ॥ ప్రేతి । తత్ । తే । అద్య ।
శిపివిష్టేతి శిపి-విష్ట । నామ । అర్యః । శగ్ంసామి । వయునాని । విద్వాన్ ॥ తమ్ । త్వా । గృణామి ।
తవసమ్ । అతవీయాన్ । క్షయన్తమ్ । అస్య । రజసః । పరాకే ॥ కిమ్ । ఇత్ । తే । విష్ణో ఇతి ।
పరిచక్ష్యమితి పరి-చక్ష్యమ్ । భూత్ । ప్రేతి । యత్ । వవక్షే । శిపివిష్ట ఇతి శిపి-విష్టః । అస్మి ।

మా । వర్పః । అస్మత్ । అపేతి । గూహః । ఏతత్ । యత్ । అన్యరూపాఇత్యన్య-రూపాః । సమిధఇతి సమ్-ఇధే । బభూథ ॥౧౮॥ అగ్నే । దాః । దాశుషే । రయిమ్ । వీరవన్తమితివీర-వన్తమ్ । పరీణసమితిపరి-నసమ్ ॥ శిశీహి । నః । సూనుమతఇతిసూను-మతః ॥ దాః । నః । అగ్నే । శతినః । దాః । సహస్రిణః । దురః । న । వాజమ్ । శ్రుత్యై । అపేతి । వృధి ॥ ప్రాచీ ఇతి । ద్యావాపృథివీఇతిద్యావా-పృథివీ । బ్రహ్మణా । కృధి । సువః । న । శుక్రమ్ । ఉషసః । వీతి । దిద్యుతుః ॥ అగ్నిః । దాః । ద్రవిణమ్ । వీరపేశాఇతివీర-పేశాః । అగ్నిః । ఋషిమ్ । యః । సహస్రా । సనోతి ॥ అగ్నిః । దివి । హవ్యమ్ । ఏతి । తతాన । అగ్నేః । ధామాని । విభృతేతివి-భృతా । పురుత్రేతిపురు-త్రా ॥ మా ॥౧౯॥ నః । మర్ధీః । ఏతి । తు । భర ॥ ఘృతమ్ । న । పూతమ్ । తనూః । అరేపాః । శుచి । హిరణ్యమ్ ॥ తత్ । తే । రుక్మః । న । రోచత । స్వధావఇతి స్వధా-వః ॥ ఉభేఇతి । సుశ్చన్ద్రేతిసు-చన్ద్ర । సర్పిషః । దర్వీఇతి । శ్రీణీషే । ఆసని ॥ ఉతోఇతి । నః । ఉదితి । పుపూర్యాః । ఉక్థేషు । శవసః । పతే । ఇషమ్ । స్తోతృభ్యఇతిస్తోతృ-భ్యః । ఏతి । భర ॥ వాయోఇతి । శతమ్ । హరీణామ్ । యువస్వ । పోష్యాణామ్ ॥ ఉత । వా । తే । సహస్రిణః । రథః । ఏతి । యాతు । పాజసా ॥ ప్రేతి । యాభిః ॥౨౦॥ యాసి । దాశ్వాగ్ంసమ్ । అచ్ఛ । నియుద్భిరితినియుత్-భిః । వాయో । ఇష్టయే । దురోణఇతిదుః-ఓనే ॥ నీతి । నః । రయిమ్ । సుభోజసమితిసు-భోజసమ్ । యువ । ఇహ । నీతి । వీరవదితివీర-వత్ । గవ్యమ్ । అశ్వియమ్ । చ । రాధః ॥ రేవతీః । నః । సధమాదఇతిసధ-మాదః । ఇన్ద్రే । సన్తు । తువివాజాఇతితువి-వాజాః ॥ క్షుమన్తః । యాభిః । మదేమ ॥ రేవాన్ । ఇత్ । రేవతః । స్తోతా । స్యాత్ । త్వావతఇతిత్వా-వతః । మఘోనః ॥ ప్రేతి । ఇత్ । ఉ । హరివఇతిహరి-వః । శ్రుతస్య ॥౨౧॥

॥ దధానోజనోషదేభుః ప్రహవ్యంబభూథమాయాభిశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥౧౨॥

ప్రజాపతిస్తాన్సృష్ట్వాగ్నయేపథికృతేఽగ్నయేకామాయాగ్నయేఽన్నవతేవైశ్వానర
మాదిత్యంచరుమైంద్రంచరుమిన్ద్రాయాన్వృజవేఽగ్నావైష్ణవమగ్నీషోమావైన్ద్రాగ్నమైన్ద్రమేకాదశ
కపాలగ్ంహిరణ్యగర్భోద్వాదశ ॥౧౨॥

ప్రజాపతిరగ్నయేకామాయాభిసంభవత్యోయాపాదిత్యైబార్హస్పత్యంహ్యాగ్నావైష్ణవ
ముపరిష్టాద్వానద్దాశ్యాగ్ంసమేకసప్తతిః ॥౩౧॥

॥ప్రజాపతిఃప్రేదుహరివఃశ్రుతస్య ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ తత్సత్ ॥

॥ శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు ॥

ద్వితీయ ప్రశ్నస్సమాప్తః